

Қор нарығындағы алаяқтық - азаматтарға арналған жадынама

"Қазақстан қор биржасы" АҚ (бұдан әрі – Биржа, KASE) инвестициялық қызметке байланысты жекелеген лицензиясы жоқ тұлғалардың заңсыз іс-әрекеттерінің жиілеп кетуіне байланысты азаматтарды қырағы болуға және қаскүнемдердің құлықтарына түспеуге шақырады. Әлемде, оның ішінде Қазақстанда да қазақстандық нарықта қаржы құралдарының саудасына жалған қол жеткізуді пайдалана отырып, интернет-алаяқтық жағдайлары жиілеп кетті. Сонымен қатар, алаяқтар KASE атынан әрекет ете бастады.

KASE ешқашан жеке немесе заңды тұлғаларға Биржаның немесе оның қызметкерлерінің тікелей қатысуымен биржалық нарықтарда байыту үшін өз қызметтерін ұсынбайтынын ресми түрде мәлімдейді.

KASE сауда-саттықты ұйымдастырушы болып табылады және Биржаның сауда-саттық жүйесіне қосылуға және сауда-саттықты жүзеге асыруға Биржа мүшелеріне ғана мүмкіндік береді, олар өз кезегінде қор нарығында инвесторлардың есебінен және мүдделері үшін мәмілелер жасайды. Мүшелік санаты және байланыс ақпараты көрсетілген Биржа мүшелерінің тізімі KASE сайтында мына сілтеме бойынша жарияланған: <https://kase.kz/ru/membership/#brokers>. Бұл ретте Биржаның мүшелері тек лицензияланған брокерлік ұйымдар болып табылады.

KASE реттеушінің лицензиясы жоқ компаниялармен (Қазақстан Республикасының Қаржы нарығын реттеу және дамыту агенттігі, ҚНРДА) келісім-шарттар жасасу және өзара іс-қимыл жасау кезінде клиенттер өзіне барлық ықтимал тәуекелдерді қабылдайтынын атап өтеді.

Назар аударыңыз! Алаяқтардың көпшілігі өте кең таралған үлгіні қолданады: олар танымал WhatsApp, Telegram, әлеуметтік желі, электрондық пошта мессенджерлері арқылы жұмыс істейді, "суық" қоңырауларды қолданады. Бұл ретте бұл тұлғалар өзін Биржа қызметкерлері ретінде таныстырады және бағалы қағаздарға ақша салуды ұсынады. Орнына, зиянкестер әлеуетті жәбірленушіге жоғары инвестициялық табыс, кеңес беру, ілеспе қызметтер көрсетуді уәде етеді, ол үшін әртүрлі сомаларды брокерлік шоттарға аударуды сұрайды.

Ақша аударылғаннан кейін, алаяқтар клиентпен өз қаражатын брокерлік шоттан ішінара немесе толығымен алып тастауға ниет білдіргенге дейін ынтымақтасады. Содан кейін "салымшылар" әдетте жалған брокерлермен қарым-қатынаста қиындықтарға тап болады. Сонымен қатар, көп жағдайда зиянкестер бұрын салынған қаражаттың барлық сомасын бірден алу үшін қосымша сомаларды салуды талап етеді.

Жеке мүлікті сақтау мақсатында Биржа қазақстандықтарға мынадай қарапайым ережелерді басшылыққа алуды ұсынады:

Маңызды: алаяқтардан қалай қорғануға болады!!!

Сіз бірінші кезекте брокердің лицензиясына назар аударуыңыз керек. Брокерлер тек уәкілетті орган – Қазақстан Республикасының Қаржы нарығын реттеу және дамыту жөніндегі агенттігінің (ҚНРДА) лицензиясы негізінде және брокерлік қызметтер көрсету туралы тиісті келісім-шарт жасалған жағдайда ғана заңды түрде жұмыс істейді. Қаржы делдалдарының қызметі ҚР Азаматтық кодексімен, "Бағалы қағаздар нарығы туралы" ҚР Заңымен және ҚР басқа да нормативтік құқықтық актілерімен қатаң түрде реттеледі.

Екіншіден, лицензияны тексергеннен кейін брокерлердің сенімділігін басқа параметрлер бойынша бағалау қажет. Компанияның рейтингі, оның қаржылық көрсеткіштері және акционерлері – осы өлшемшарттардың барлығы брокердің сенімділігін көрсетеді. Мысалы, ҚНРДА сайтында брокерлер бойынша жалпы мәліметтер (акционерлер, басшылық, байланыстар, қолданылған ықпал ету шаралары мен санкциялар) орналастырылған.

Өз қаражатын қор нарығына сала отырып, инвестор нарықтық тәуекелдерден сақтандырылмайтынын және нәтижесінде табыс табуы да, шығынға ұшырауы да мүмкін екенін түсіну қажет. Сондықтан брокер клиентке жоғары инвестициялық кіріс алуға және (немесе) инвестициялар бойынша шығындардың болмауына кепілдік бере алмайды және кепілдік бермеуі керек.

Егер сіз қаржылық алаяқтықтың кез келген түріне тап болсаңыз, қаржы қызметтерін тұтынушылардың құқықтарын қорғау мәселелері бойынша Қаржы нарығын реттеу және дамыту жөніндегі агенттігіне мына +7 (727) 237 10 00 сенім телефоны арқылы хабарласуды ұсынамыз.

Лицензияланбаған қызмет белгілері бар ұйымдардың тізімімен келесі сілтеме бойынша танысуға болады

<https://www.gov.kz/memleket/entities/ardfm/press/news/details/266321?lang=ru>.

Зиянды өтеу және кінәлі адамдарды алаяқтық әрекеттерден зардап шеккен адамдарға жауапкершілікке тарту мақсатында KASE Қазақстан Республикасының құқық қорғау органдарына жүгінуді ұсынады.